nějšímu kroku. Nařídila nové zaměření obcí, dala vyšetřiti vlastnické poměry a provésti řádně třídění pozemků. Snad by se byla situace při dobré vůli vedoucích orgánů a hlavně při přísném provádění předpisů ještě zachránila, ale prvé tu chybělo a k druhému snad neměla vláda už dostatek síly. A tak se stalo, že neminulo ani 15—20 let a historie se — jak praví ing. Baše — zase opakovala, ovšem s tím rozdílem, že se geometr stal namnoze pro stálé obtěžování obávaným orgánem veřejné správy a majitel raději žil ve své nejistotě, než by vyšel vstříc těm, kteří mu měli přinésti pravé požehnání.

Co nedodělala doba mírová, rozvrátila světová válka. V takovém stavu zastihl tento důležitý obor veřejné správy státní převrat. Bylo proto prvým úkolem generálního finančního ředitelství v Bratislavě, jež už od r. 1919 bylo pověřeno organisací zeměměřičské služby na Slovensku, aby pokračovací (ne-li úplně obnovovací) práce nesly se už v duchu příští unifikace a to tím spíše, že předpisy maďarské až na zmíněnou roztříštěnost a některé úchylky byly v mnohém směru shodné s rakouskými a za druhé, že v osvobozené vlasti změnil se úplně vzájemný poměr obyvatelstva a státu, jemuž musí, chce-li slovenskému lidu opravdu pomoci, záležeti na úpravě těch poměrů, bez nichž jsou nemyslitelny pořádek ve státě a spokojenost v lidu.

Proto, jestliže dnes náš stát přistupuje k odčinění toho, čím se na Slovácích prohřešil maďarský režim, nepřejeme si nic, než aby se opravdu splnila slova, jež pronesl v Národním Shromáždění u příležitosti rozpočtové debaty dne 24. listopadu 1921 slovenský poslanec dr. P. Blaho: »Kto dá Slovensku nový katastr, kto zreformuje stredoveké majetkové pomery a kto skomassuje pozemky, ten pripúta k sebe Slovensko a získa si nesmrtelného mena a upevní základy celej našej republiky!« J. Přenosil (Bratislava).

Nekalá soutěž. Jistý denní velký list — nejmenujeme jej, protože doufáme, že se to stalo poprvé a naposledy — vypsal onehdy skrývačku, aby jeho čtenáři hledali, že v jednom exempláři jeho je poukázka na 1000 Kč. Tento způsob připomíná nám před nedávnem zakázaný »také druh reklamy« nějaké čokoládové firmy, která slibovala, že v každém druhém balíčku je vložena pětikoruna, v desátém 10 Kč atd. Tehdy bylo správně poukázáno právě v denním tisku, že je to nekalá soutěž. Nyní tedy tento kárate1 napodobuje mravy káraného. Zákon ze dne 12. prosince 1923, Sb. z. a nař. č. 37 r. 1924. zakazuje ovšem premiové obchody předměty denní potřeby. Zmíněný deník jistě by se ohradil tomu, aby ustanovení jeho se naň n e v z t a h o v a l a, ježto přece chce býti předmětem denní potřeby, či nikoliv? —v—

O organisaci našeho archivnictví přednášel dne 16. ledna 1925 ve Společnosti Archivní Školy v Praze městský archivář pražs., doc. dr. V. Vojtíšek. Konstatoval, že dosavadní naše organisace převzatá z rakouských dob, nyní již vůbec nevyhovuje, položil si nejprve otázku, kterou funkci archivu jest vyzdvihnouti a položil důraz na jeho funkci vědeckou proti správní, ačkoliv konstatoval mezi oběma určitou koordinaci, při níž však funkce správní snižuje archiv na úroveň běžného pomocného úřadu. Poněvadž pak řádná péče archivní vyžaduje úředníka práci skutečně oddaného, vyslovuje požadavek, aby archiváři byli pevně ustanovováni a nebyli přesunováni s místa na jiné. Pak se projeví zdatnost archivářova i jak archiv ovládá v jeho vědecké činnosti. S tohoto stanoviska vědecké funkce řešil další otázku, zda má býti zřízen při chystané nové organisaci československého archivnictví jeden archiv centrální či archivy resortní podle jednotlivých úřadů. Tu je nezbytno si připamatovati nynější stav, kdy už máme při některých ministerstvech (vnitra, zahran., zeměděl. a p.) a jiných centrálních úřadech (Národní Shromáždění a pod.) archivy, které navazují na předpřevratový způsob resortních ministerských archivů vídeňských. Dr. Vojtíšek shoduje se s názory Borovičkovými (v »Národě« r. 1918) o termínu pro archiválie, jež by měly býti odevzdány do úředních čs. archivů a to pro den 28. října a po něm by pak vznikaly při nových

úřadech republiky samostatné registratury. Se svého důsledného stanoviska o vědecké funkci je dr. Vojtíšek rozhodným zastancem centrálního archivu, který si však nepředstavuje jako obrovský archiv spojující lokálně pod jednou střechou všechny archivy, nýbrž jako ústřednu v Praze s nezbytnými dependencemi v Brně a v Bratislavi, k nimž by se připojovala organisace archivů župních, okresních a obecních atd. a v níž by jednotlivé obory správní tvořily departementy. Staví se však rozhodně proti faktické centralisaci, protože by se jí s archiváliemi odňal i zájem veřejnosti o písemné památky a tak se poškodila dobrá věc, neboť také v budoucnu bude třeba spoléhati na oddané dobrovolné pracovníky, kteří přinesou chuť a práci ve prospěch archivů. A v důsledku svého názoru rozřešil i otázku, že tuto organisaci sluší kompetenčně přiřaditi k ministerstvu škol. a nár. osv., jemuž již nyní přísluší a bezpečně zůstane vždy z archivní péče starost o archivy soukromé. Pouze vzhledem ke zvláštnímu postavení ministerstva zahraničního připustil by dr. Vojtíšek výjimku z centralisace. Konečně pak připomenul několik poznámek o přípravě archivních úředníků Archivní školou.

K přednášce, která pro důsledné stanovisko přednášejícího o vědecké funkci archivu vyzněla též uceleně stylisovaným návrhem, připojila se velmi zajímavá debata, již zahájil odb. r. dr. Morávek, který jako referent ministerstva školství ve věcech archivních vyložil zásady chystaného návrhu ministerstva o organisaci archivnické. Po formálním prohlášení řed. dr. P i r c h a n a za nepřítomného m. r. Kliemana, že ministerstvo vnitra přijme s povděkem názory vzešlé z debaty Společnosti archivářské, promluvil ředitel státního archivu zemědělského dr. Krejčík, který doporučoval oportunní postup a hájil naproti dru Vojtíškovi potlačovanou správní funkci, v čemž se k němu připojil i dr. Prokeš naproti dru Ripkovi, jenž názorně na archivu MNO. ukázal důležitost vědecké stránky. Ku konci archivář zahr. min. dr. Opočenský navrhl, aby byla pozornost od tohoto sporu zásadního obrácena k otázce, jak má býti upraveno sloučení archivů státních a zemských a odstranění dosavadního dualismu. Konečně předseda univ. prof. dr. Friedrich dal odhlasovati návrh, aby stylisace návrhu byla svěřena zvláštní komisi, která svůj elaborát přednese pak ve schůzi Společnosti.

Otázka archivní organisace nemá, jak by se snad zdálo, jen význam pro historiky. Naopak lze říci, že archivy ve všech státech moderních považovány jsou za důležitou složku ve státním životě. Z nich mají vycházeti a také jinde vycházejí direktivy pro nezbytnou složku administrativy, totiž pro spisovny, bez nichž se žádná spořádaná administrativa nyní neobejde. Ale vedle toho je vědecká funkce archivů velmi často útočištěm při řešení spletitých otázek, při nichž musí se správa obraceti do minulosti. Tu pak fungují archivy jako vědecké instituce poradní a právníkovi zůstává vyhrazeno právnické řešení. Proto je správné se stanoviska juristického klásti důraz na v ě d e c k o u funkci archivů, kdežto funkci správní je nutno ponechati registraturám. Důležitost vědecké stránky archivů ukázala příkladně popřevratová doba, kdy pro reparační práce a pro některá nová zařízení státní správy jako stanovení hranic, reparačních nároků, rektifikace majetku rustikálního pro pozemkovou reformu, zákonnou úpravu místních jmen vykonaly všechny archivy svými dobrými zdáními veliký kus práce.

Ča.

Právnické studium na Královské universitě v Římě. Právnické studium, jakož vysokoškolské studium vůbec nemůže si naříkati, že by mu nebyla věnována v Italii péče. Pověstným je značný počet italských státních universit. V hlavním městě, ba i v jiných větších městech, existuje mimo to spousta soukromých učilišť disciplin vysokoškolského studia. Akademický titul a aprobaci pro státní službu může uděliti ovšem pouze státní universita. Soukromé ústavy jsou namnoze útočištěm těch, kdož s prospěchem neobstáli na státních universitách. My si, jak už nápis napovídá, povšimneme studia na římské Královské universitě, Římany hrdě »Sapienza« nazývané.

Studium p r á v n i c k é trvá čtyři roky. Proti německým universitám podobá se italská universita spíše typu francouzskému. Každého